

Η οικογένεια

Ν. Κοτσελόπουλος

Η χήρα

Η Οικογένεια, Αθήνα

τχ. 35 (28 Οκτωβρίου 1893), σ. 4-6

Η ΧΗΡΑ

Ἡ Σκηνή παριστᾶ δωμάτιον πλουσίως διεσκευασμένον. Εἰς τὸ βάθος θύρα. Ἀριστερᾶ παράθυρον καὶ παρ' αὐτῷ κάτοπτρον καὶ εἶδη γυναικείου καλλωπισμοῦ. Ἐπί σκηνῆς καθίσματα. Πλησίον τοῦ παραθύρου μικρὰ τράπεζα μετὰ βιβλίων καὶ κάθισμα.

ΛΟΥΚΙΑ, χήρα, καθημένη

*Αχ! ἄχ! μὸν σιῆρ Μενέλαε, ποῦ εἶσαι μακαρίτη
Νὰ ἴδῃς τὴν ταλαίπωρον Λουκίανσου πῶς φρίττει
Καὶ σπαίρει καὶ τaráσσειται καὶ φρικιᾶ καὶ στένει
Καὶ πῶς γοργῶ τῷ βήματι ἐπὶ τὸ μνήμα βαίνει.
Τρεῖς μῆνας ἤδη ἔρημος τὸν κόσμον ἔστερήθην
Τὸ πᾶν, τὸ πᾶν ἐμίσησα... παρ' ὄλων ἐμισήθην
Καὶ ἤδη φεῦ δὲν σκέπτομαι εἰμὴ μόνην καὶ μόνον
Ἵνα διέλθω ἐν αὐτῇ τοῦ βίου μου τὸν χρόνον.
(κλαίει)

Πῶς νὰ ξεχάσω, λέγετε, πῶς τὸν Μενέλαόν μου
Ζολί μου τὸν ὠνόμαζον, με ἔλεγε: μινιόν μου,
Μὲ ἔτρεφεν ὁ ἔρωσ του κ' ἐγὼ τὸν ἔρωτά μου
Τοῦ ἐφανέρωνον θερμὸν με τὰ φιλήματά μου.
—Λουκία, ἄχ!!—Τί ἔπαθες λοιπὸν Μενέλαέ μου;
—Ριέν ντὶ τοῦ, ἀγάπη μου—Μὰ κάτι ἔχεις, πέμου;
*Αν ἀσθενεῖς ἰδοὺ κ' ἐγὼ, μαζῆ σου θ' ἀσθενήσω.
Ἀπέθανες; ἰδοὺ κ' ἐγὼ με σὲ θὰ τελευτήσω.
Κι' ὡς τῶρ' ἂν δὲν ἀπέθανα θὰ με ἐλέγξῃ ποῖος;
Καὶ με τὰ τόσα βάσανα εἶναι γλυκὺς ὁ βίος.
—Σὲ ἀγαπῶ, μοὶ ἔλεγεν... Ὁ ἔρωσ σου μοὶ φέρει
Λυγμοὺς, σπασμοὺς καὶ σπαραγμοὺς! *Αχ πόσον
(ὑποφέρει)

Ὁ ἀγαπῶν... Λοιπὸν ἰδοὺ ἐκ τούτου οἱ παλμοίμου
Οἱ πόνοι τῆς καρδίας μου, οἱ μαῦροι στεναγμοίμου.
Καὶ τότε ἐγὼ τῷ ἔλεγον με δάκρυ εἰς τὸ ὄμμα
Ὁρκίζομαι νὰ σ' ἀγαπῶ κ' ὑπὸ τὴν γῆν ἀκόμα.
Καὶ μήπως δὲν ἐτήρησα τὸν λόγον μου φρονεῖτε;
Τί μειδιᾶτε, κύριοι, καὶ τί παρκατηρεῖτε
Εἰρωνικῶς τὴν τότον φεῦ! σκληρῶς δοκιμασθεῖσαν
Κ' εἰς ἡλικίαν νεκρᾶν τὰ μαῦρα ἐνδουθεῖσαν;
Τὰ μαῦρα νὰ ποῦ δι' αὐτὰ πολλοὶ με σχολιάζουν
Καὶ λέγουν πῶς τὰ ἐβλάξα γιατί πολὺ μοὶ μοιά-
(μετὰ μικρὸν) ζουν.

Μὰ γιὰ νὰ ἰδῶ μοὶ μοιάζουνε, ὅπως μοὶ λέν, σ' ἵ'
(ἀλήθεια;
(παρατηρεῖ εἰς τὸν καθρέπτην)

Μπα! δὲν βαριέσαι, ἀδελφὲ, ποῦ μοιάζουν... κο-
(λοκύθια!

Εἶναι πολκάκι τάχ' αὐτὸ σ' τὸ ἰδικόν μου σῶμα
Ἀφοῦ Λουκία ἐκατὸ χωροῦνε μέσ' ἀκόμα;
Α! ποῦ νὰ ὄψῃσαι Ὠβρι! Δὲν εἶχε διόλου γοῦστο
Ὅταν τὰ μέτρα ἔπαιρνε καὶ ἔκοπτε τὸν μποῦστο
Γιὰ δὲς μανίκι μιὰ φορὰ σὰν ἀλευριοῦ τσουβάλι,
Γιὰ δὲς λαιμοῦ ξεχειλῶμα, γιὰ δέτε πλάτης χάλι,

*Αμ! καὶ ἡ φούστα; ἔννοια σου, δὲν πάει παράπισω
*Α! πάει πλέον σ' τὴν Ὠβρι δὲν θὰ ξαναπατήσω.
Μὰ ἔννοια σου κ' ἡ Καρντινάλ τὸ ἔχει ρόϊδο κάνει
Μὲ τοὺς χονδροκορσέδες της ποῦ ἔμαθε καὶ
(φτειάνη)

Ὅριστε, εἶν αὐτὸς κορσὲς με μία τέτοια μέση
Ὅπου μπορεῖ κι' ὁ Μοσιοῦ Τζῶρτζ ἀκόμη νὰ
(χωρέση.

Θὰ τὴν ἀλλάξω καὶ αὐτὴν... ἄς εἶνχι ὅμως τῶρα...
Τί ἔλεγα προτῆτερα με πόνον τόσην ὠρα;...
(σκέπτεται)

*Α! ναι, γιὰ τὸν Μενέλαον... *Αχ! ἔχω τόσους
(μῆνας

Ποῦ εἶμαι ξένη παντελῶς δι' ὄλας τὰς Ἀθήνας.
Τὸ Φάληρον με ἔχασε... τὸ θέχτρον ἐπίσης
Καὶ δὲν ὑφίσταμαι παρὰ παλμοὺς καὶ συγκινήσεις
Πρὸς χάριν του οὔτε λουτρά δὲν ἔκαμα ἀκόμα
Καὶ ζῆ, ἀλλὰ μαραίνεται τὸ τρυφερόν μου σῶμα!
(μετὰ μικρὸν)

Τί; ζῶ λοιπὸν ἐνῶ αὐτὸν ἡ γῆ καλύπτει κρύα;
Νὰ ζῆ κανεῖς ἢ νὰ μὴ ζῆ; ἰδοὺ ἡ ἀπορία!
*Α! ὄχι προτιμώτερον κ' ἐγὼ νὰ τελευτήσω
Ἡ δίχως τὸν Μενέλαον οἰκτρᾶν ζωὴν νὰ ζήσω.
Θὰ ἀποθάνω, ναι, ἐμπρός!.. Ἐσὺ, ψιμμύθιον μου
Ὅπερ συχνὰ ἐκάλυψες τ' ὠραῖον πρόσωπόν μου
(λαμβάνει φιάλην ψιμμυθίου)

Σὺ δὲς μου καὶ τὸν θάνατον... Ζητῶ νὰ ἀποθάνω
Ἵνα μαζῆ του ἐνωθῶ σ' τοὺς οὐρανοὺς ἐπάνω...
Χαῖρε, ζωή... Μενέλαε, πρὸς χάριν Σου καὶ μόνον
Ἐπιζητῶ ἀνάπαυσιν καὶ βάλσαμον τῶν πόνων
(μετὰ μικρὸν)

Μὰ ὄχι πρῶτον ἄς σκεφθῶ καλὰ καλὰ τί κάνω
Καὶ ἔχω ὕστερα καιρὸν καὶ τρόπον ν' ἀποθάνω.
Ν' αὐτοκτονήσω; κ' ἔπειτα; ἀλλοίμονον Λουκία,
Τί θὰ σοῦ ψάλλῃ ἡ καλὴ δημοσιογραφία!
(ἀπαγγέλλει ὡσεὶ ἀναγινώσκουσα)

»Καὶ ἄλλο θῦμα ἔρωτος! Χθὲς περὶ ὅην ὠραν
Διεσαλπίσθ' ἡ εἶδησις καθ' ἅπασαν τὴν χώραν
Ὅτ' ἡ Λουκία Ριγανᾶ οἰκτρῶς ἀπατηθεῖσα
Εἰς ἔρωτα, ... ἀπέθανε δηλητηριασθεῖσα.

Μόλις ἐγνώσθη τὸ συμβᾶν μετέβη παραχρῆμα
Ἀπὸ τὸ πλησιέστερον, ὁ ἀστυνόμος, τμημα
Κ' εὐθὺς, συντάξας ἔκθεσιν σφραγίζει τὴν οἰκίαν
Καὶ παραδίδει τὴν πτωχὴν νεκρᾶν πρὸς νεκροψίαν
Διότι εἰς τοὺς γείτονας ἰδέα ἐγεννήθη
Ὅτι δὲν ηὔτοκτόνησεν ἀλλ' ἐδολοπονήθη.»

Καὶ κάθε ἡμέραν τὰ αὐτὰ μᾶς γράφουνε δι' ὄλους
Ὅσοι πετοῦν αὐτόχειρες σ' τοῦ οὐρανοῦ τοὺς
[θόλους
Ἐδῶ, ὅπως οἱ Ρέπορτερ τὸ ἔχουν καταντήσει,
Δὲν εἶναι κύριος κανεῖς καὶ νὰ αὐτοκτονήσῃ.

Σκοτώνεσαι, ως ύποστῆς χρηματικὴν ζημίαν,
 Αὐτοκτονεῖς, ως ἀσθενῶν ἀσθένειαν βρεῖαν,
 Αὐτόχειρ πίπτεις ἑξαφνα διότι ἔτρελλάθης,
 *Ἡ ἂν δὲν ἔτρελλάθης φοβεῖσαι μήπως πάθης,
 Καὶ σπεύδεις νὰ ἀπαλλαγῆς ἐκ τῶν μελλόντων

[πόνων,

Εἶσαι παιδίον, ἔφηβος, ἢ ὀγδοῆντα χρόνων
 Οἱ ρέπορτερ τὰ πράγματα πολὺ δὲν βασανίζουν
 Καὶ δὸς τοῦ ὄλοι σύμφωνοι εὐθὺς σοῦ ξερουρνίζουν
 » Ἡ δεῖνα, (καὶ ἡ δεῖν' αὐτὴ εἶν' ἔννενηντα χρόνων)
 » Μὴ δυναμένη ν' ἀντιστῆ ἔς τοῦ ἔρωτος τὸν πόνον
 » Τὸν βίον ἐτελείωσε δηλητηριασθεῖσα
 » *Ἡ ἀπὸ βράχου τῆς ἀκτῆς εἰς κύματα ριφθεῖσα»

Καὶ ἔπειτα νὰ ὑποστῶ φρικώδη νεκροψίαν
 Ὡς ὅτου τοῦ θανάτου μου ἀνεύρουν τὴν αἰτίαν,
 Νὰ σύρωσι τὸ πτώμα μου εἰς τὸ νοσοκομεῖον
 Καὶ ἀπ' ἐκεῖ νὰ με τραβοῦν εἰς τὸ ἀνατομεῖον
 Νὰ με διαμελίσωσιν οἱ ἱατροί... Τί φρίκη!
 Αὐτ' εἶναι μετὰ θάνατον φρικώδης καταδίκη.
 Καὶ εἶτα τ' ἀπομείναντα τοῦ σώματός μου μέρη
 Εἰς τὸ Χημεῖον ἱατρὸς ἀνάλγητος νὰ φέρῃ
 Καὶ παρευθὺς ὡς μάγειρος μετ' ἄκρας ψυχραιμίας
 Νὰ κάμη σάλτσαν φανικοῦ ὀξέος καὶ Λουκίας.
 *Α! ὄχι! δὲν αὐτοκτονῶ... Ἐμπρός! ψιμμύθιον μου
 Μὴ φαρμακεύσης τὴν ζωὴν ἀλλά... τὸ πρόσωπόν

[μου

(Ἔρχεται πρὸ τοῦ καθρέπτου καὶ ψιμμυθιοῦται ἐνῶ
 ἐξακολουθεῖ)

Πῶς κατεβλήθην... *Ω Θεέ!... Εἰς νέαν ἡλικίαν
 Τὰ πάντα νὰ μοὶ κάμνωσι κακὸν καὶ ἀηδίαν
 Ἐμίσησα καλλωπισμοὺς καὶ κάλλη κ' ἐπιδείξεις
 Καὶ ἂν πρὸς τοῦτο, κύριοι, ζητεῖτε ἀποδείξεις
 Ἐστοῦ Μενελάου τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὴν ἰδικήν μου
 Ὅμνύω ὅτ' εἰς κάτοπτρον δὲν βλέπω τὴν μορφήν

[μοῦ

(φεύγει ἀπὸ τὸν καθρέπτην)

*Ἀπ' τὸ παράθυρον αὐτὸ καθ' ὅλους τοὺς τρεῖς μῆνας
 Μίαν φορὰν ἠτένισα καὶ μόνον τὰς Ἀθήνας
 *Α! ὄχι! ἄλλη μιὰ φορὰ με λύπη μου μεγάλη
 Ἐπῆγα ἑστῆμοδίστα μου τὸν μποῦστο νὰ προβάλλῃ
 Κι' ἀκόμη ἄλλη μιὰ φορὰ εἰς τῆς μαμᾶς τὸ σπῆτι
 Καὶ μιὰ ἔς τοῦ δικηγόρου μου καὶ μιὰ ἔς τοῦ

[Σπουργίτη

Καὶ ἄλλη μιὰ ἔς τοῦ ἱατροῦ ἐπῆγα νὰ μοῦ βάλῃ
 Τὸ δόντι ποῦ μοῦ ἔπεσε... Κι' ἀκόμη μιὰ ἄλλη
 Ποῦ πῆγα εἰς τοῦ θείου μου καὶ μιὰ στὴν Μαλβίνα
 Καὶ μιὰ στὴν Ἀρτέμιδα καὶ μιὰ στὴν Κατίνα
 Καὶ μιὰ στοῦ ἐμπόρου μου καὶ μιὰ στοῦ γαμβροῦ

[μου

Καὶ μιὰ στοῦ τσαγγάρη μου καὶ μιὰ ἔς τοῦ
 [πενθεροῦ μου
 Καὶ μιὰ στὸ μνημόσυνον θαρρῶ τοῦ μακαρίτη
 Τῆς ἄλλαις μέραις... βῆμα, νά! δὲν ἔκαμ' ἀπ' τὸ
 [σπῆτι.

Μὲ τὸ ἀμάξι ἔβγαινα καμμιά φορὰ τὸ βράδυ
 Ἄλλὰ δὲν μ' ἔβλεπε κανεὶς ἔς τῆς νύχτας τὸ
 [σκοτάδι
 Καὶ μήπως τάχα ἔβγαινα γιὰ νὰ διασκεδάσω;
 *Α! μπᾶ! τὴν λύπην μου μ' αὐτὸ ζητοῦσα νὰ
 [περάσω.

(ἀνοίγει τὸ παράθυρον καὶ κάθεται)

Ἐδῶ εἰς τὸ παράθυρον περνῶ τὰς ὥρας μόνον
 Καὶ κλαίω τὸν Μενέλαον με θλίψιν καὶ με πόνον
 (ἀπομάσσει ἐν δάκρυ καὶ εἶτα λαμβάνει βιβλίον)
 Ἰδοὺ αἱ δέκα ἐντολαί... ἐμπρὸς ἄς μελετήσω
 Καὶ ἴσως τὴν ἀνίαν μου μ' αὐτὰς διασκορπίσω
 (ἀναγινώσκει)

«Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς ἐκυτὸν»... Ὁραῖα
 Τί εὐμορφη, ἀληθινὰ, χριστιανικὴ ἰδέα!

(παρατηροῦσα ἔξω)

Πάλιν αὐτός... Τί διάβολο;... Καὶ ὄλο με κυττάζει
 Ἰδέ τον, πάλιν ἄρχησε βιθεῖν ν' ἀναστενάξῃ
 Ὁ ἱατρὸς Σθενέλαος Ἀλμπάνης... Τ' ὄνομά του
 Τυχάλως τὸ ἐγνώρισα καὶ τὸ ἐπάγγελμά του.
 Λέγω τυχάλως καὶ μ' αὐτὸ καθεὶς ἄς ἐννοήσῃ
 Ὅτι ποτὲ γιὰ τὸν γιατρό δὲν ἔχω ἐρωτήσῃ.

(στενάζουσα)

Καὶ τί με μέλει νὰ ρωτῶ γιὰ τοὺς γιατροὺς
 [τοῦ κόσμου

*Αχ! δι' ἐμὲ διὰ παντὸς ἐχάθη ὁ γιατρός μου
 (μετὰ μικρὸν)

Μὰ πῶς με βλέπει... ἄρα γε με ἀγαπᾶ;.. Λουκία,
 Ὅτ' εἶσαι χήρα ἐνθυμοῦ καὶ ἄφησε τ' ἀστεία.
 Ναὶ εἶμαι χήρα, κύριοι, πλὴν τοῦτο τί σημαίνει;
 Ἡ χήρα ἀπαγορεύεται νὰ ἦν' ἐρωτευμένη;

Μὰ πάλι ἂν δὲν μ' ἀγαπᾶ τί θέλει νύχτα ἄμέρα
 Ἐτὸ καφενεῖον νὰ περνᾶ, νὰ βλέπῃ ἐδῶ πέρα;
 Ἄφ' ὅτου, οἴμοι! ἔθαψε νεκρὸν τὸν μακαρίτην
 Κάθε στιγμή δέκα φοραὶς περνᾶ ἀπὸ τὸ σπῆτι.
 (βλέπουσα ἔξω)

*Α! νάτος πάλιν πῶς κυττᾶ... καὶ τί ὠραῖος εἶναι
 Φύγε, Λουκία, ἀπ' ἐδῶ... Ὁχι, Λουκία, μείνε.
 «Ἀγάπα τὸν πλησίον σου» δὲν λέγει τὸ βιβλίον
 Λοιπὸν κ' ἐγὼ πῶς θ' ἀρνηθῶ ἀγάπην ἔς τὸν
 [πλησίον;

Μὰ τί λοιπὸν; τὸν ἀγαπῶ; *Α! ὄχι δὲν πιστεύω
 Ἄν καὶ ἀρχίζω δι' αὐτὸ πολὺ νὰ ὑποπτεύω
 Γιατὶ ὁ νοῦς μου πάντοτε χωρὶς νὰ τὸ θελήσῃ
 Ἄπ' τὸν Ἀλμπάνην δὲν μπορεῖ στιγμήν νὰ ξε-
 [κολλήσῃ.

Μὰ πῶς τὸν πρῶτον σύζυγον μπορῶ νὰ λησμονήσω
 Καὶ μετὰ μῆνας μόνον τρεῖς καινούργιον ν' ἀγα-
 [πήσω;

*Ὁχι, καλέ. Ἐτσι θαρρεῖς, ἀνάβουνε τὰ στήθεια;
 Τ' εἶν' ἡ καρδιά; κολοκυθιά, νὰ κάνῃ κολοκύθια;
 (βλέπουσα ἔξω)

Ἄλλὰ ἰδέτε τον, γελᾷ καὶ με κυττᾷ συγχρόνως

Στενάζει τώρα... τί βαρὺς θὰ τὸν πιέζη πόνος
 Μὲ ἀγαπᾶ... μὲ ἀγαπᾶ... νὰ ὁ πτωχὸς δακρύζει
 Ἄχ! ἡ πολλὴ σκληρότης μου φρικτὰ τὸν βα-
 (Μετὰ μικρὸν) [σανίζει.

Ἐὰν τοῦ ἔλεγον... μὰ πῶς ἄ! ὄχι δὲν συμφέρει
 Ἄλλὰ ἰδέτε, ὁ πτωχὸς ὅποσον ὑποφέρει!
 Ἴδου ἀρχίζω καὶ ἐγὼ νὰ συγκινοῦμαι τώρα
 Ἄλλὰ λοιπὸν τί ἔπαθες, Λουκία; Νὰ, ἡ ὥρα,
 Νὰ ἦσαι μὲ τὸν ἰατρὸν τρελλὰ ἐρωτευμένη...
 (μετὰ μικρὸν)

Αἶ, καὶ ἂν εἶμαι, κύριοι, τί τάχατε σημαίνει;
 (μετὰ μικρὸν)

Θὰ ὑποκύψω... Θ' ἀντιστῶ... Πόσον ὠραῖος εἶναι!
 Θὰ φύγη... ἐτοιμάζεται... νὰ τὸν φωνάξω;
 (Φωνάζει) Μεῖνε

Μὲ ἤκουσε... Παρατηρεῖ... Θεέ, βοήθησόν με,
 Καὶ σὺ βιβλίον ἱερὸν εἰς τὸ ἔργον φώτισόν με
 (ἀναγινώσκει τὸ βιβλίον)

« Ἀγάπα τὸν πλησίον σου »
 (ρίπτει τὸ βιβλίον)

Καὶ τίς εἶν' ὁ πλησίον;
 — Αὐτὸς ὅπου μερόνυχτα περνᾶ εἰς τὸ καφενεῖον
 Ἄντικρυ εἰς τὸ σπῆτί μου... Θὰ τοῦ φωνάξω...
 (ποιεῖ νεῦμα διὰ τῆς χειρὸς) Ἔλα
 Λουκία, ἄχ! τί ἔκαμες, Λουκία, εἶναι τρέλλα!
 Καὶ ὁ Ἄλμπάνης ἔρχεται... Τὰ βήματα ἀκούω
 (μετ' ἀποφασιστικότητος)

Δὲν εἶπ' ὁ πλάστης ν' ἀγαπῶ; Κ' ἐγὼ τὸν
 [ὑπακούω

* Ἄς ἔλθῃ, τὴν ἀγάπην μου εὐθύς θὰ τοῦ γνωρίσω
 Καλλίτερον νὰ νυμφευθῶ παρά... ν' αὐτοκτονήσω!
 (Φαίνεται ὁ Ἄλμπάνης εἰς τὸ βάθος)

Ἡ κόρη τοῦ Κριτόπουλου καὶ χήρα Μενελάου
 Ἐπιθυμεῖτε νὰ γενῆ κυρία Σθενελάου;
 (Ὁ Σθενέλαος ἀνοίγει τὴν ἀγκάλην του εἰς ἣν
 ρίπτεται ἡ Λουκία ἐνῶ)
 Πίπτει τὸ προσκῆνιον.

N. ΚΟΤΣΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

